

# בז'ס] יכלה בפרשה

נקודות להתעלות מתוך הפרשה, ע"פ ועדים מכולל הר"ן

שנה ד', גליון 151

ויקרא – פסח ג'

## “אל תחמיצנה”

**[א] המצוה עצמה מתחמצת בחסרון זריזות.**

**איתא במכילתא:** “ואעבור עליך ואראך והנה עיתך עת דודים”, הגיעה שבועתו שנשבע הקב"ה לאברהם שיגאל את בניו, החתונה הגדולה של עם ישראל עם הקב"ה, “אבל לא היה בידם מצוות שיעסקו בהם כדי שיגאלו, שנא' ואת ערום ועריה, נתן להם ב' מצוות, דם פסח ודם מילה”. (והם כנגד סור מרע ועשה טוב, קרבן פסח היה התנתקות מטומאת מצרים וקבלת עומ"ש בסור מרע, והמצוה היא היסוד של קבלת עומ"ש בעשה טוב).

**ובהמשך** אומרים חז"ל: “ושמרתם את המצות, אל תקרי את המצות אלא את המצוות, שמצוה הבאה לידך אל תחמיצנה”. מסביר השל"ה שאין הכונה שמשנים את המשמעות בדרך דרש, אלא שבאמת ענין השמירה במצה הוא לאות בשבילנו להתרחק מהדברים המחמיצים והמחטיאים, וזה הכונה “אל תהי קורא מצות” – כלומר, אל תאמר שהכוונה מהמצוה לבד, אלא הכוונה על כל המצוות, ע"ש.

**וכתוב** כאן יסוד גדול בזריזות [עומד עליו ר' ירוחם ממיר], לנו נראה שהזריזות זה תוספת מעלה במצווה, אבל כאן אומרים חז"ל במשמעות הפסוק “אל תחמיצנה!” זאת אומרת שהמצוה נהיית חמץ!! כמו שאנחנו יודעים במצה שאפו אותה בלי שמירה מחימוץ, שכולה מחמיצה ונפסדת, כך מצוה שמשנים אותה [באופן שאינו ע"פ ההלכה] הרע שולט בה ומפסיד אותה (ולכן כתב המס"י “שהמניח עצמו ביד כבודו - ודאי הוא שלא יצליח”, כי אפילו שיקיים את המצוות הם יהיו חסרות).

**וזה** מה שאומרת הגמ' [ר"ה לב:]: שלולי הסכנה היו תוקעין בשחרית אף שעדיין אין רוב עם, (וכן ביבמות ט. ע"ש), ומובן מאוד לפי היסוד הזה, שזריזין מקדימין זה לא מעלה נוספת, אלא בעיקר צורת המצוה.

**וכ"כ** בספר חסידים [תתעת, וכ"ה בחת"ס] לגבי הידור מצוה “לא יאמר אדם כיון שיש לי טלית לקנות אמתין עד שיבא לידי טלית יפה מאד, אלא יקנה מיד טלית אף על פי שאינו יפה כל כך, כי על זה נאמר חשתי ולא התמהמהתי לשמור מצותיך”.

**[ב] שתי הסוסים לעבור את העולם.**

**בקלם** היו אומרים שאת העולם הזה אפשר לעבור עם עגלה ושתי סוסים, מהם הסוסים? אחד הזריזות, ואחד יישוב הדעת, מצד אחד להתגבר על החומר בזריזות גדולה, ומצד שני להיות מיושב תמיד.

**וכותב** על זה המס"י משפט נורא: “כי הזריזות היא מדת שלימות גדול אשר טבעו של האדם מונעה ממנו עתה”, בעוה"ז היצר מכביד כל הזמן על האדם, אבל “מי שמתגבר ותופש בה כל מה שיוכל”, אף אחד לא יכול בשלימות, אבל כשעושה את כל מה שיכול להזדרז “לעתיד לבוא יזכה לה באמת, אשר הבורא יתברך יתנה לו שכרו חלף מה שהשתדל אחריה בזמן עבודתו”, לעתיד לבוא הוא גם יהיה זריז.

**הפשט** הוא שבעולם הזה יש באדם את ארבע היסודות שאחד מהם זה יסוד העפר, שהוא זה שמכביד כל הזמן על האדם, ואש שאין בה כלל מיסוד העפר, היא עולה בלי שום עיכוב, וכך יהיה בעולם הבא למי שיזכה לזה, שהנשמה שלו תהיה משוחררת לגמרי, בלי שום מעכב (אבל מי שיהיה קשור לגוף שלו בעולם הזה, הוא יישאר קשור איתו לעוה"ב רח"ל, כמו שאמרו בחז"ל “לשכב אצלה בעוה"ז להיות עמה לעוה"ב”, שכל הנאות שהאדם מתקשר אליהם בזה העולם, הוא נדבק עמהם לעולם).

**וממשיך** המס"י "שצריך שידע האדם, **כי לא למנוחה הוא בעוה"ז, אלא לעמל וטורח**", ומיד אח"כ כותב "וכשירגיל עצמו על זה הדרך, **ימצא העבודה קלה עליו ודאי**, כיון שלא יחסר בעצמו ההזמנה וההכנה אליה", ולכא' זה נראה סתירה, האם מדובר בעמל וטורח או בעבודה קלה?

**אבל** כתוב כאן יסוד גדול, וניקח לדוגמא שני אנשים שקמים בוקר, האחד הוא 'ותיקין ייד', קם כל יום לנץ בלי תירוצים, לא משנה מתי הלך לישון, ומה היה בלילה, אבל אדם אחר שאין לו שעה קבועה, כל יום הוא קם לפי הנתונים של אותו היום, וממילא כשהשעון מצלצל הוא צריך עדיין להחליט, בכל יום עם התירוצים שלו. עכשיו נבדוק – למי יותר קל לקום בבוקר? בודאי לראשון! כי אין לו שום לבטים ושום ספיקות, קמים וגמרנו! ולמי שיש תירוצים הרבה יותר קשה לקום.

### ג] מעלה בכל עבודת השם.

**והנה** בעינינו נתפס הזריזות כמעלה פרטית בעבודת ה', אבל אם רואים שהזריזות היא המעלה השניה שעליה נשען סולם העליה של רפב"י, בודאי שהיא מעלה יסודית בכל עבודת ה'. כי האמת שהזריזות היא מעלה ששייכת בכל חלקי עבודת ה', ללמוד בזריזות, להתפלל בזריזות, לעשות מצוות בזריזות (וכן בארחות צדיקים קורא למידה זו "תחילה לכל המדות").

**והביאור** בזה עפ"י מה שנתבאר בדברי החזו"א [אמו"ב], שזריזות אינו ענין של מהירות גרידא, (שלפעמים להיפך, האדם רץ לאיזה דבר, וקול פנימי לוחש לו להמנע, ובעצלותו הוא ממשיך את זירמת חייו), אלא ענין הזריזות הוא ריכוז הכוחות וניצולם בכל רגע, וכגון בלימוד, שהעצלות מסיטה את מחשבת האדם לדמיונות וחלומות, וצריך זריזות המחשבה תמידית לרכז את מחשבותיו בלימוד, וכן בתפילה וכו'. (וזה ג"כ אפשר ללמוד מהמצה, שנשמרים בעשייתה מכל שהייה והפסק).

**וצריך** לדעת יסוד גדול – מה שאדם לא חייב, הוא לא עושה!!! אדם קם ברגע שהוא מרגיש שהוא חייב לקום (לכן בישתבח כולם מגיעים, כי פסוקי דזמרא אפשר לדלג אבל מישתבח אי אפשר להפסיד), ויוצא מהבית ברגע שהוא מרגיש שהוא חייב לצאת (חצי דקה לפני שההסעה מגיעה). וכך בהספק, אם אין לנו מחויבות להספיק יותר מדף וחצי לשבוע, אז אנחנו לא מספיקים! תעברו כולל אחר כולל, וישיבה אחר ישיבה, בדרך כלל 'הציבור' מספיקים כפי שמחייבים אותם, (ותמיד מרגישים שזה הרבה מדי)...

### ד] החיזוק לימי בין הזמנים.

**ובפרט** בימי בין הזמנים הבאים לקראתינו, הטומנים בתוכם מפריעים על כל צעד ושעל, ומי שאינו מתחזק מאוד להתגבר ולהזדרז, לא יוכל להצליח בעבודת ה' של הימים הגדולים האלו.

**וכבר** הבאנו כמה פעמים את דברי הח"ח שצריך כל אחד להתנהג כמו 'סוחר' במסחר האמיתי שלו הוא התורה, כמו שכל סוחר מבין שאם הוא יסגור את החנות בשביל לנקות, לא יהיה לו איך להכניס את הפסח, ככה בן תורה מבין לבד שאם לא ילמד את הסוגיות, אם לא יכין את ההגדה, אם לא יחזור על המסכת שקנה בזמן הזה, בודאי שלא יוכל להכניס את החג כראוי.

**ואדרבה**, צריך לקחת דוגמא מהסוחרים לניצול הזמן, אנשים עובדים בכל עבודה שקשורה להכנות לפסח, הזמן הכי לחוץ אצלם בשנה זה ערב פסח, זה ה'יריד' שאתו הם מתבססים לכל השנה, כל חנות שמוכרת מוצרים לקראת החג, מאוכל ובגדים ועד כלי בית וצעצועים וכו', כולם פתוחים עד אמצע הלילה כי זה העונה. ואנחנו ג"כ נלמד מזה לנצל את הזמן לקנות את המסכת, להתכונן לחג הפסח, ולהתקדש ולהטהר.

**זה** מה שצריך להתחזק בזמן הזה של בין הזמנים, שהיצר מנסה כל הזמן לחטוף לנו שלא נוכל להרויח את האוצרות המיוחדים שבזמן הזה, בזמן הזה שאפשר ללמוד תורה לשמה, לא בגלל החברה ולא בגלל הראש כולל, זמן שאפשר לקטוף את הפירות של כל הזמן, והיצר מפתה אותנו לרוץ שעות שלימות בשביל לקנות יותר בזול, ללכת לכל מיני מקומות של פגם העיניים, שלא נגיע מוכנים לזמן.

לשמיעת הוועדים: 08-6142026 או בקול הלשון ע"פ הכרז יואל ארזוביץ